

ברכות חמשת מיני דגן
על פי ספר שלחן ערוך המקוצר או"ח ח"א

שם המאכל	כאלו האופנים	ברכתו כשאינו קובע סעודתו עליו	ברכתו כשקובע סעודתו עליו (א)	מקורות
גַּחְנוֹן – כמו בצק עלים מבושל בהרבה שמן		בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' ט'
הָרִים – דגן כתוש ומבושל		בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' ז'
זֵלֶאֱפִיא – בצק מטוגן במחבת בהרבה שמן		בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' ט'
חלה מתוקה שדרכה להיאכל דרך סעודה		המוציא	המוציא	סי' ל"ד, ס' ג'
פּוּפְאָנָה – בצק מבושל (ב)	בכלי סגור אפי' ללא שמן	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות (ג)	סי' ל"ד, ס' ו'
	ובכלי פתוח	בורא מיני מזונות	המוציא	ח"ב סי' נ"ט הע' ס"ב
לְחֵיח – בצק רך שנאפה ע"ג מחבת ובהלקו העליון נקבים נקבים (ד)	מגיע באמצעיתו לעובי 10-8 מ"מ	בורא מיני מזונות	המוציא	סי' ל"ד, ס' י"א הערה י"ד
	דק כ-2-3 מ"מ	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	
מְלֻחָה – כמו בצק עלים	כשמשחו המחבת במעט מרגרינה (או שמן) כדי שלא תדבק העיסה	בורא מיני מזונות	המוציא	סי' ל"ד, ס' ח'
	כשטיגנוהו במחבת בהרבה מרגרינה (או שמן)	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' ט'
מִצּוֹת		המוציא (ה)	המוציא	סי' ל"ד, ס' ג'
סַפְּאִיא – כמו בצק עלים שנאפה בתנור		בורא מיני מזונות	המוציא	סי' ל"ד, ס' ח'
סוּפְגָנִיּוֹת		בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' ט' וח"ג סי' ק"כ ס' כ"ד
עֲצִיד – קמה ששופכין לתוך מים רותחים		בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' ז'
פְּתוּת – פירווי לחם מבושלים בכלי ראשון	אם אין בהם אפי' פירור אחד כזית אע"פ שנראה שיש בו תואר לחם	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	סי' ל"ד, ס' י"ד
פְּרוֹסוֹת לַחֵם מְטוּגְנוֹת וּמְצוֹת מְטוּגְנוֹת	אם יש בהם אפי' פירור אחד כזית אע"פ שאין בו תואר לחם	המוציא (ו)	המוציא (ו)	סיד ל"ד, ס' י"ד
קְלוֹפ – לחם אפוי ע"ג מחבת		המוציא	המוציא	סי' ל"ד, ס' ח'
פת הבאה בכסנין (ז) ושאר מזונות, פירות ומשקאות		בזמן שיש קידוש - אין צורך לברך אחריהם אע"פ ששבע מהם קצת כיון שנפטרים בברהמ"ו. בזמן שאין קידוש - המנהג פשוט שלא לברך ויש להם ע"מ שיסמוכו, ועכ"פ יש ליהדר להרהר הברכה בליבו, ואם מרגיש בעצמו ששבע מהם קצת לכולי עלמא צריך לברך בפיו ובשפתיו, ואפי' אם נזכר אח"כ בתוך הסעודה צריך לברך.		

(א) הגדרת שיעור קביעות סעודה עי' שע"ה ח"א סי' ל"ד ס' ד', ה' והערה ז', ובפסקי מהרי"ץ חלק ה' דפים ס"ח, ע"ד. (ב) מעיסת הכובאנה יש להפריש חלה ללא ברכה (עי' שו"ת עולת יצחק ח"א סי' ק"מ אות ב') (שע"ה יו"ד סי' ק"ע ס' י"ח). (ג) וכן המנהג. (ד) עיסת הלחוח אינה חייבת בחלה קודם האפייה מפני רכותה, ועל כן יש להפריש חלק לאחר האפייה, בברכה, אם מוציאים את הככרות מן המחבת לתוך כלי ומצטרף שם כשיעור (כמבואר בשו"ת עולת יצחק ח"ב סי' רכ"ב). ועי' שע"ה יו"ד סי' ק"ע ס' י"ט. (ה) כי נחשבים ללחם גמור בכל ימות השנה ולא רק בפסח, כיון שעיקר רוב אכילתן (בזמנינו) הוא דרך שביעה וסעודה ממש. (ו) מברך על הפירור כזית והשאר נפטרים ממילא. (ז) מהי פת הבאה בכסנין עי' שע"ה ח"א סי' ל"ד, ס' ב'.